

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"5341 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, 22.04.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun geçici 16. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır, hükmü yer almaktadır.

Yukarıda anılan ve Mahkememizce Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varılan 5341 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle yürürlükten kaldırılan 2820 sayılı Kanun'na 24.3.1992 günü, 3789 sayılı Kanunla eklenen geçici 16. maddesinde, "Türkiye Büyük Millet Meclisinde 10 veya daha fazla milletvekili bulunup da Devlet yardımı alamayan ve seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasi partilere, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Siyasi Partiler Kanununun Ek Madde 1'de öngörülen esaslar dairesinde en az Devlet yardımı alan siyasi partiye yapılan yardım kadar Devlet yardımı yapılır. Bu partilerin 10'dan az olmakla birlikte en az 3 veya daha fazla milletvekiline sahip olmaları halinde kendilerine en az Devlet yardımı alan siyasi partiye yapılan yardımın ¼'ü tutarında Devlet yardımı yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Siyasi Partilere yapılacak Devlet yardımı, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 27.6.1984 günü, 3032 sayılı Kanun'la eklenen Ek madde 1'de düzenlenmiştir. Kanun maddesinin ilk düzenlemesinde, son milletvekili genel seçimlerine katılma hakkı tanınan ve yüzde 10'luk genel oy barajını aşan siyasi partilere Devlet yardımı öngörülmüş iken daha sonra, 3349 sayılı Kanunla, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan partilere, 3470 sayılı Kanunla, genel seçimlerde toplam geçerli oyların yüzde 7'sinden fazlasını alan partilere, 3673 sayılı Kanunla, seçimlere girme hakkını elde edecek biçimde örgütlenmesini tamamlamış ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde 10 ya da daha çok milletvekili bulunup da Devlet yardımı alamayan partilere, 3789 sayılı Kanunla da, seçimlere girme hakkını elde edecek biçimde örgütlenmesini tamamlamış ve en az üç milletvekiline sahip olan partilere, Devlet yardımı yapılmasına olanak sağlanmıştır.

Anayasanın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir devlet olduğu, 5. maddesinde, Devlet'in demokrasiyi korumakla görevli bulunduğu, 68. maddesinin 2. fıkrasında, siyasal partilerin, demokratik yaşamın vazgeçilmez öğeleri olduğu, bu maddenin son fıkrasında, siyasal partilere Devletin yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapacağı, bu yardımın bağlı olacağı ilkelerin yasayla düzenleneceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 69. maddesinde, hesaplarının Anayasa Mahkemesi'nce incelenmesinin öngörülmesi ve kapatılmalarının da ancak Anayasa Mahkemesi kararına bağlı tutulması, Anayasa'nın siyasi partilere verdiği önem yanında siyasi partilerin demokratik devletlerdeki konumunu da göstermektedir.

Siyasi partiler, demokratik toplumların vazgeçilmez unsurları arasındadır. Her siyasi partinin ulaşmak istediği amaç, kendi siyasi düşüncelerini ortaya koyabilmek için iktidara gelebilmektedir. Siyasi partilerin kendi bağımsızlığını koruyarak, etki altında kalmadan, çıkar grupları tarafından baskı görmeden siyasal yaşamını devam ettirebilmesi için demokratik

Esas Sayısı : 2007/59

Karar Sayısı : 2007/75

Devlet tarafından korunması amaç edinilmektedir. Nitekim bu koruma ve Devlet desteği, Anayasa'nın 68. maddesi ile siyasi partilere Devlet yardımı ve bu yardımın bağlı olacağı ilkelerin yasayla destekleneceği şeklinde Anayasa koyucu tarafından düzenlenmiştir.

Halkın siyasi partilere gösterdiği ilgi her seçimde farklılıklar arz etmekte, seçim sonrası çıkan tablolara bakıldığında, çeşitli siyasi partilerin bir sonraki iktidar yarışında büyük miktarda Devlet yardımı aldığı ve bir sonraki seçime daha kuvvetli hazırlandığı, bunun yanında seçimlerde az oy alan siyasi partilerin, Devlet yardımından daha az yararlanması veya hiç yararlanmaması sonucu sonraki seçime iyi bir hazırlık dönemi geçirememesi sonucu, oy oranlarının adil bir biçimde dağılmamasına neden olacaktır ki, bu nedenle demokratik yaşamın vazgeçilmez öğeleri arasında olan siyasal partilere Devlet yardımı yapılması, anayasal önemi yanında demokratik düzenin gereğidir.

Büyüklik, yeterli seçmen kitlesinin güvenin kazanan ve kamu yararının oluşmasına daha çok katkıda bulunacak siyasal partiler için Devlet yardımının miktarı yönünden ayırım yapılabileceği, aynı şekilde siyasal parti olarak nitelendirilebilecek bir örgütsel yapısı ve ekinliği olmayan oluşumlara da Devlet yardımı verilmemesi kamu yararı için gereklidir.

Bunun yanında, ülke çapında örgütlenmesine rağmen seçimlere katılmayan veya katılmakla birlikte yeterli oy alamayan ya da seçimden sonra kurulan ve belli sayıda milletvekilinin katılımıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına katkı sağlayan siyasal partilerin, büyüklik ve güçlerine göre farklı oranlarda da olsa, Devlet yardımı ile desteklenmeleri Anayasal kuralların ve kamu yararının bir sonucudur.

Sonuç olarak, 5341 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesinin yarattığı duruma göre, genel oy barajını aşan siyasi partiler dışında, yalnızca genel seçimlerde toplam geçerli oyların en az yüzde 7'sini alan siyasi partilere Devlet yardımı yapılmasının olanaklı kılınması, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekili bulunan diğer partilerin, milletvekili sayısına bakılmaksızın bu haktan yoksun bırakılması, Mahkememizce, Anayasa'nın 2, 5 ve 68. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesi uyarınca, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanacak olan, 5341 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu kanaatine varıldığından, dava dilekçesi, savunma dilekçesi ve dosyaya sunulan eklerin onaylı örneği ile söz konusu Kanun maddesinin iptali için itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, 27.04.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.""